

Trots op ons vmbo!

Hoe kunnen we het imago van het vmbo, of van het héle beroepsonderwijs, verbeteren? Over die vraag wordt al jaren gesproken en het ene na het andere alternatief in naamgeving komt voorbij. We zouden bijvoorbeeld niet meer moeten spreken van ‘lager’ en ‘hoger’ opgeleid, maar van ‘praktisch’ en ‘theoretisch’ opgeleid. Of van ‘kort’ en ‘lang’ opgeleid. Maar hoe we het vmbo ook noemen, in de ogen van veel mensen blijft het beeld: ‘Het vmbo is een opleiding voor leerlingen die een hoger niveau niet aankunnen.’

Onlangs was ik in Finland: hét voorbeeld van inclusief onderwijs en, zo hoop je dan, van onderwijs waarin alle leerstijlen en niveaus gewaardeerd worden. Tijdens ons bezoek hebben we onder meer scholen bezocht voor *‘special needs vocational education’*. Je zou het kunnen vergelijken met mbo’s, speciaal voor leerlingen uit het speciaal onderwijs. ‘Inclusief’ betekent dat alle ‘handicaps’ bij elkaar zitten: leerlingen die slechtziend of doof zijn, leerlingen met autisme of met het Syndroom van Down. Volgden die allemaal samen les? Het antwoord op die vraag was: ‘Wij denken niet in syndromen en doen niet aan het meten van IQ’. Voor elke leerling wordt een persoonlijk competentie-ontwikkelingsplan gemaakt, dat tijdens *‘work based learning’* – zoveel mogelijk op een echte werkplek –

wordt gevolgd. En in principe moeten alle leerlingen het landelijk vastgestelde niveau bereiken. Dat klinkt fantastisch, maar ik schrok toen er werd gezegd dat ‘het streven is dat 50% van de leerlingen een universitaire opleiding afrondt’. Ook in Finland is het streven dus dat, als je dak lekt, er een loodgieter komt met een universitaire opleiding.

Natuurlijk proberen we in het onderwijs het hoogst haalbare uit elke leerling te halen. Maar hoe vervelend is het voor een leerling, om te ontdekken dat het voor hem of haar hoogst haalbare (bijvoorbeeld een diploma op mbo-niveau 2) nog steeds niet goed genoeg is in de ogen van de maatschappij? Dit gevoel neem je niet weg door schoolsoorten een andere naam te geven, en door in de Nieuwe Leerweg bijvoorbeeld niet te spreken van ‘beroepsgericht’ onderwijs, maar van ‘praktijkgericht’ onderwijs.

Het wordt tijd voor een échte verandering: het waarderen van mensen zoals ze zijn, mét hun mogelijkheden en beperkingen. Want in een maatschappij hebben we iedereen nodig, zowel de bakker als de hoogleraar. Een oud-collega van mij zei jaren terug al: ‘We hebben er meer last van als de vuilnisman een paar weken zijn werk niet doet, dan wanneer de Koningin stopt met werken’.

We weten het allemaal: iedereen is belangrijk. Laten we dan ook iedereen waarderen en respecteren, en niet naar lapmiddelen zoeken om verschillen weg te moffelen. Beroepsonderwijs is de kurk waarop de maatschappij drijft. Daar moeten we trots op zijn, zoals de Finnen op hún onderwijs!

Jacqueline Kerkhoffs

Stichting Platforms vmbo